अष्टादशदोषत्यागादष्टादशगुणत्वंदमस्याह दमइति कृतेकर्मणिवैदिकेप्रतिकूलंअश्रद्धाआलस्यादिच अकृतेउपवासव्रतादौप्रतिकूलंक्षुधाजिह्वालौल्यादि इदंद्वयमेकोदोषः १ अनृताऽभ्यसूयेप्रसिद्धे २ कामःस्त्र्यभिलाषः ४ अर्थोधनार्जनार्थेऽतियत्नः ५ स्पृहाधनाद्यभिलाषः॥ ६ ॥ २३ ॥ पैशून्यंपरदोषसूचकत्वं ११ परितापःअतिदुःखित्वं १४ अरतिःसत्क्रियानभिलाषः १५ ॥ २४ ॥ अपस्मारःकर्तव्यविस्मरणं १६ अतिवादःपराक्रोशः १७ संभावनामहत्त्वबुद्धिः ॥१८ ॥ २५ ॥ मदइति येषांविपर्ययादमगुणत्वेनउक्तास्तएवकृताकृतप्रतिकूलादयोष्टादश तथावक्ष्यमाणस्यषड्विधत्यागस्यचविपर्ययाःषट् तेचलक्ष्मीप्राप्तौहर्षः १ अप्रियेजातेव्यथा २ स्वीयेषुयाञ्चा ३ पात्रेष्वप्रदानं ४ सत्यधिकारेइष्टापूर्तयोरकरणं ५ कामस्यात्यागःप्रमादश्च ६ एतेचतुर्विंशतिर्मददोषाः ॥२६॥ श्रेयान्प्रशस्ततरः तृतीयोवक्ष्यमाणःकामत्यागः तस्मिन्कामत्यागेकृतेसतिभिन्नंभेदः भावेनिष्ठा द्वैतमितियावत् सएवदुःखं द्वितीयाद्द्वैभयंभवति यत्रान्यत्पश्यत्यन्यच्छृणोतितदल्पंअथयदल्पंतद्दुःखमित्यादिश्रुतिभ्यः कामत्यागा

दमोत्यष्टादशगुणःप्रतिकूलंकृताकृते॥ अनृतंचाभ्यसूयाचकामार्थौचतथास्पृहा॥ २३॥ क्रोधःशोकस्तथातृष्णालोभःपैशून्यमेवच॥ मत्सरश्चविहिंसाचपरितापस्तथाऽरतिः॥ २४॥ अपस्मारश्चातिवादस्तथासंभावनात्मनि॥ एतैर्विमुक्तोदोषैर्यःसदांतःसद्भिरुच्यते॥ २५॥ मदोष्टादशदोषःस्यात्त्यागोभवतिषड्विधः॥ विपर्ययाःस्मृताएतेमददोषाउदाहृताः॥ २६॥ श्रेयांस्तुषड्विधस्त्यागस्तृतीयोदुष्करोभवेत्॥ तेनदुःखंतरत्येवभिन्नंतस्मिन्जितंकृते॥ २७॥ श्रेयांस्तुषड्विधस्त्यागःश्रियंप्राप्यनहृष्यति॥ इष्टापूर्त्तैर्द्वितीयंस्यान्नित्यवैराग्ययोगतः॥ २८॥ कामत्यागश्चराजेंद्रसतृतीयइतिस्मृतः॥ अप्यवाच्यंवदंत्येतंसतृतीयोगुणःस्मृतः॥ २९॥ त्यक्तैर्द्रव्यैर्यद्भवतिनोपयुक्तैश्चकामतः॥ नचद्रव्यैस्तद्भवतिनोपयुक्तैश्चकामतः॥ ३०॥ नचकर्मस्वसिद्धेषुदुःखंतेनचनग्लपेत्॥ सर्वैरेवगुणैर्युक्तोद्रव्यवानपियोभवेत्॥ ३१॥ अप्रियेचसमुत्पन्नेव्यथांजातुनगच्छति॥ इष्टान्पुत्रांश्चदारांश्चनयाचेतकदाचन॥ ३२॥ अर्हतेयाचमानायप्रदेयंतच्छुभंभवेत्॥ अप्रमादीभवेदेतैःसचाप्यष्टगुणोभवेत्॥३३॥

देवसर्वदुःखनिवृत्तिरूपोमोक्षःसिद्धः तथाचश्रुतिः यदासर्वेप्रमुच्यंतेकामायेस्यहृदिस्थिताः अथमर्त्योमृतोभवत्यत्रब्रह्मसमश्नुतइति ॥ २७ ॥ त्यागमेवाह श्रेयानिति श्रियंलक्ष्मींविद्यांच नहृष्यति नदृप्यति १ इष्टंयागहोमादिआपूर्तंतडागारामादि २ ॥२८॥ कामत्यागस्यपरांकाष्ठामाह अपीति अवाच्यंनिर्वृत्तिकत्वात् तथाचोदाहृतं यदासर्वेप्रमुच्यंतेइति ॥ २९॥ त्यक्तैरिति द्रव्यैःस्त्र्यादिभिस्त्यक्तैरेवयत्निष्कामत्वंभवतितत्कामपूर्वकंउपभुक्तैर्नभवति यथोक्तं नजातुकामःकामानामुपभोगेनशाम्यतीति निष्कामत्वंबहुभिर्लब्धैरपिद्रव्यैर्नभवतिनाप्युपयुक्तैःकाम्यद्वाराव्ययीकृतैरित्यर्थः ३ ॥ ३० ॥ नदुःखं कुर्यादितिशेषः तेनचदुःखेननग्लपेत्ग्लानिंनप्राप्नुयात् गुणैःकीर्त्यादिभिः ॥ ३१ ॥ अप्रियेकीर्तिवित्तनाशादिप्रभवेसमुत्पन्नेपियोव्यथांनगच्छतिसत्रतुर्थस्त्यागइत्यर्थः ४ पंचमंत्यागमयाञ्चारूपमाह इष्टानिति ५ ॥ ३२ ॥ षष्ठमाह अर्हतइति अर्हतेयोग्याय ६ षड्विधत्यागफलमाह अप्रमादीति सचअप्रमादश्च ॥ ३३ ॥

Digitized by Google